

প্ৰেস বিজ্ঞপ্তি

ৱানা প্ৰাজা ধৰসেৱ এক বছৰ ; অধিকাৰ এৱ বিবৃতি

২০১৪ সালেৰ ২৪ এপ্ৰিল ৱানা প্ৰাজা ধৰসেৱ এক বছৰ পূৰ্ণ হচ্ছে। এই দিনে ঢাকা জেলাৰ সাভাৱে ৱানা প্ৰাজা নামে একটি নয়তলা ভবন ধসে পড়লে বহু মানুষ হতাহত হন। সেই সময় এই ভবনেৰ ৫টি গার্মেন্টসে আনুমানিক পাঁচ হাজাৰ শ্ৰমিক কাজ কৰছিলেন। এই ঘটনায় উদ্বারকাৰীৱা ১১৩৫ টি মৃতদেহ এবং ২৪৩৮ জনকে আহত অবস্থায় উদ্বার কৰে।

অধিকাৰ এক বছৰ আগে ক্ৰটিপূৰ্ণ এই ভবন ধসে শত শত শ্ৰমিকেৱ হতাহত হওয়াৰ ঘটনাটি বেদনাৰ সঙ্গে স্মৰণ কৰছে। তৈৱী পোশাক শিল্প বাংলাদেশেৰ বৈদেশিক মুদ্ৰা অৰ্জনেৰ একটি প্ৰধান ক্ষেত্ৰ। এই শিল্পেৰ সঙ্গে সংশ্লিষ্ট শ্ৰমিকদেৱ অবদান অপৰিসীম। অথচ কিছু ব্যক্তিৰ চৰম দায়িত্বহীনতা ও সরকাৱেৰ গুৰুতৰ গাফিলতিৰ কাৰণে বাৱ বাৱ শ্ৰমিকদেৱ ওপৰ বিপৰ্যয় নেমে আসছে। ভবন মালিক এবং পোশাক শিল্প মালিকৱা সরকাৱেৰ সহযোগিতায় দায়মুক্তি ভোগ কৰছে এবং রাজধানী উন্নয়ন কৰ্তৃপক্ষ (ৱাইকেড) সহ সরকাৱেৰ বিভিন্ন সংস্থাৰ গাফিলতি ও দুৰ্নীতিৰ কাৰনে সঠিক মনিটৱিং না হওয়ায় বাৱবাৱ এই ধৰনেৰ ঘটনা ঘটছে। এৱ আগে ২০১৩ সালেৰ জানুয়াৰি মাসে আশুলিয়ায় স্মাৰ্ট গার্মেন্টস ও ২০১২ সালেৰ নভেম্বৰ মাসে তাজৱিন ফ্যাশনস নামে দুটি পোশাক কাৱখানায় ভয়াবহ অগ্নিকান্ডেৰ ঘটনায় শতাধিক শ্ৰমিক নিহত হয়েছিলেন। অতীতেও বিভিন্ন কাৱখানায় দুৰ্ঘটনায় বহু শ্ৰমিক হতাহত হয়েছেন এবং এই হতাহতেৰ সঙ্গে জড়িতদেৱ এখন পৰ্যন্ত কোন বিচাৰ হয়নি। ৱানা প্ৰাজা ধসেৱ ঘটনায় ১২টি মামলা দায়েৰ হয়েছে যাব মধ্যে ১১টি মামলা লেবাৰ কোৱে বিচাৰাধীন এবং ২টি মামলা সিআইডি'ৰ কাছে প্ৰায় একবছৰ ধৰে তদন্তনাধীন আছে। ভিস্ট্ৰ পৱিবাৱগুলো মামলাৰ এই দীৰ্ঘসূত্ৰিতাৰ কাৰনে ন্যায় বিচাৰ পাওয়াৰ ব্যাপারে হতাশা প্ৰকাশ কৰেছেন। অতীতে ২০০৫ সালে ১২ এপ্ৰিল সাভাৱে স্পেকট্ৰাম সোয়েটোৱ ফ্যাট্ৰী ধসে ৬৪ জন নিহত হয়েছিলো যে মামলাটি ৯ বছৰ ধৰে আদালতে বিচাৰাধীন আছে। সরকাৰ শ্ৰমিকদেৱ আন্দোলনকে নিয়ন্ত্ৰণ এবং দমিয়ে রাখাৰ জন্য শিল্প পুলিশ গঠন কৰেছে। বাস্তবে এই পুলিশ বাহিনী পোশাক মালিকদেৱ পক্ষে কাজ কৰছে বলে অভিযোগ রয়েছে অথচ শ্ৰমিকদেৱ রক্ষাৰ জন্য কোন কাৰ্যকৰী ব্যবস্থা সরকাৱেৰ পক্ষে থকে গ্ৰহণ কৰা হয়নি। ফলে বিভিন্ন ঘটনায় আহত ও নিহতদেৱ তালিকা দীৰ্ঘতৰ হচ্ছে। অধিকাৰ এইসব ঘটনাৰ সঙ্গে জড়িত দায়ী ব্যক্তিদেৱ বিচাৱেৰ সম্মুখীন কৰাৰ জন্য এবং আহত ও নিখোঝ ব্যক্তিদেৱ সঠিক তালিকা প্ৰকাশ কৰে নিহতদেৱ পৱিবাৰ ও আহতদেৱ যাঁৱা এখনও ক্ষতিপূৰণ পাননি তাঁদেৱ তা দেবাৰ ও পুনৰ্বাসনেৰ জন্য সরকাৱেৰ কাছে জোৱা দাবি জানাচ্ছে। অধিকাৰ মনে কৰে ৱানা প্ৰাজা বিপৰ্যয়েৰ ঘটনাসহ অতীতেৰ সবগুলো গামেন্টস ফ্যাট্ৰীৰ বিপৰ্যয়েৰ ঘটনাগুলো সুষ্ঠু তদন্ত কৰে জড়িতদেৱ বিচাৱেৰ সম্মুখীন কৰা প্ৰয়োজন; নতুবা এই দায়মুক্তিৰ চলমান পৱিস্থিতি নতুন কোন বিপৰ্যয়েৰ কাৱণ হয়ে দাঁড়াবে।